

ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПЕДАГОГІЧНОЇ
МАЙСТЕРНОСТІ

ДИНАМІКА РОЗВИТКУ ТВОРЧОСТІ У МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ

Дипломна робота з соціальної педагогіки
(освітньо-

кваліфікаційний рівень «Бакалавр»)

студентки 4 курсу 42 групи

галузі знань:

0101 Педагогічна освіта

напряму підготовки:

6.010106 Соціальна педагогіка

Чепель Ілона Андріївна

Керівник:

кандидат педагогічних наук,

доцент **С.М. Ситняківська**

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, завідувача
кафедрою природничих та соціально-
гуманітарних дисциплін.

КВНЗ «Житомирський інститут

медсестринства»

І.М. Круковська

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. СИСТЕМА ОСВІТИ ЯК ПРЕДМЕТ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	5
1.1.Філософський підхід до системи освіти.....	5
1.2.Соціологія освіти.....	11
1.3. Психолого-педагогічні дослідження системи освіти.....	27
Висновки до розділу 1.....	43
РОЗДІЛ 2. ОСВІТА У СФЕРІ ПРАВ ЛЮДИНИ.....	44
2.1.Зміст освіти у сфері прав людини.....	44
2.2. Програма дослідження системи освіти у сфері прав людини.....	48
2.3. Контент-аналіз документів у сфері прав людини.....	50
2.4.Програма неформальної освіти старшокласників у сфері прав людини.....	55
2.5. Охорона праці.....	62
Висновки до розділу 2.....	66
ВИСНОВКИ.....	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	69
ДОДАТКИ.....	75

ВСТУП

Актуальність дослідження. Ідея про права людини стала основою демократичної свідомості нації та фундаментом правового суспільства.

Актуальність обраної теми обумовлена тим, що питання прав людини на сьогодні є найважливішою проблемою внутрішньої та зовнішньої політики усіх держав світової спільноти. Саме стан справ у сфері прав особи, їх практичної реалізації є тим критерієм, за яким оцінюється рівень демократичного розвитку будь-якої держави і суспільства в цілому.

Після другої світової війни проблема прав людини з чисто внутрішньої стала перетворюватися в міжнародну. Поступово Конституційне право почало попадати під вплив міжнародних стандартів. Були прийняті міжнародні документи, що зобов'язують держави, що підписали їх дотримувати і розвивати повагу до прав людини, без якої-небудь дискримінації. Першим великим правовим актом стала Загальна декларація прав і свобод людини, прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року. Істотною відмінністю міжнародних правових документів у галузі прав людини від інших міжнародних угод є те, що зобов'язання, що накладаються на держави, регулюють відносини не стільки з іншими державами, скільки мають своєю метою захистити права і свободи громадян саме цієї держави.

Однією з реалій сучасного міжнародного правопорядку є визнання прав людини складником предмета міждержавних відносин: ставлення держави до її громадян вже не вважається справою виключної внутрішньої юрисдикції. Права людини – це цілісний орієнтир, що дозволяє застосовувати «людський вимір» до держави, права, етики, моралі. Права і свободи людини є визначеним нормативним виміром її соціально-культурної діяльності. Більш того, вони виступають як одна з найбільших культурних цінностей.

Надзвичайної актуальності в Україні набуває питання прав людини. Виявлення з перших кроків самостійного державного будівництва бажання посісти гідне місце у світовому та європейському співтовариствах означає для України необхідність приведення свого законодавства у відповідність з

міжнародними, а у географічному вимірі – європейськими стандартами прав людини.

Загальновизнані норми прав людини притаманні як міжнародному, так і внутрішньодержавному праву. Вони відбивають історично досягнутий рівень демократії та гуманності суспільства на міжнародному та внутрішньодержавному рівні. Завдяки цьому останні мають особливі юридичні властивості – ні міжнародний договір, ані внутрішньодержавний закон не можуть обмежити права людини.

Проблему сутності, поняття, практичного застосування, удосконалення, а також перспектив подальшого розвитку прав людини привертала увагу багатьох вчених-правників всього світу. Таким питанням було присвячено низку наукових статей, дисертацій, навчальних посібників зокрема таких авторів: Погорілко В. Л., Мюллерсон Р. А., Крижанівський С. Н., Рабинович П. М., Федик С., Буткевич В. А. та інші.

У своїй роботі до захисту прав людини звертається і соціальний педагог. Саме тому ми обрали тему дослідження «Система освіти у сфері прав людини».

Об'єкт дослідження – система освіти в Україні.

Предмет дослідження – система освіти у сфері прав людини.

Мета дослідження – дослідити систему освіти у сфері прав людини, здійснити контент-аналіз документів у даній сфері.

Відповідно до предмета, мети визначено такі завдання дослідження.

1. Охарактеризувати систему освіти як предмет наукових досліджень.
2. Дослідити зміст системи освіти у сфері прав людини та проаналізувати нормативно-правову базу на предмет наявності освітньої складової.
3. Розробити програму неформальної освіти старшокласників у сфері прав людини.

Загальні висновки

Детальне вивчення системи освіти та системи освіти саме у правовій сфері дало нам змогу отримати наступні висновки:

1. Розвиток філософії освіти можна пояснити надіями вчених і практиків на вирішення проблем сучасної освіти. Таким чином, аналіз соціальних витоків формування філософії освіти дає достатні підстави для констатації факту обґрунтованості її виділення як самостійної наукової дисципліни для обслуговування комплексу соціальних потреб, пов'язаних з упорядкуванням та управлінням широкомасштабними та радикальними процесами змін в освітніх системах.

Дослідження сфери саме соціології освіти дають змогу визначити ефективність освіти, виявити проблеми та обґрунтувати оптимальні шляхи їх вирішення.

Існує твердження, що кожна наука є цілісною системою. Вона включає методи дослідження, теорію, систему досліджень, має свій власний предмет дослідження. Наука розпочинається там, де проводяться дослідження, вона передбачає організацію, розробку спеціальних методів, за допомогою яких знаходять відповіді на питання про властивості предметів, явищ, зв'язки і взаємозв'язки між предметами та явищами, умови, за яких ці зв'язки і взаємозв'язки виявляються.

2. Можна сказати, що правова освіта є потребою часу, з розвитком освіти розвивається саме освіта у сфері прав людини. Дослідивши зміст правової освіти, нам вдалося дізнатися в яких формах реалізується цей процес, а саме за допомогою інформальної освіти як безперервного процесу, в ході якого кожна людина виробляє певні відносини і цінності, набуває навички та знання під впливом навчання, оточення; також значну роль відіграє формальна освіта, що передбачає структуровану систему освіти від початкової школи до університету, включає спеціалізовані програми технічної та професійної підготовки; і звичайно неформальної освіти яка є досить актуальною в наш час, що означає будь-яку плановану програму особистої та соціальної освіти молодих людей,

покликану отримати певний набір знань саме за рамками формального навчального плану.

Одним із завдань було виявити освітню складову документів у сфері прав людини. Провівши контент – аналіз документів ми отримали наступні висновки, що у офіційних документах, що регулюють сферу прав людини освітня складова все ж присутня. Хоча і у різній мірі. Тобто висунута нами гіпотеза все ж підтвердилась. Також нами була з'ясована парадоксальна, на нашу думку (та з юридичної точки зору) ситуація, коли освітня складова сфери прав людини присутня в міжнародних документах глобального впливу, у регіональній програмі на Житомирщині, і фактично відсутня у національному документі, який, до того ж, є ключовим регулюючим механізмом сфери прав людини в Україні.

3.

На

сучасному етапі розвитку суспільства правова освіта громадян потребує значного розвитку. Все частіше ми зустрічаємо, що правопорушення, адміністративні злочини здійснюються менеповнолітні особи. Тож ефективним методом виховної, просвітницької роботи є створена нами програма неформальної освіти старшокласників у сфері прав людини. Щоб має на меті підготувати до активного життя у правовій державі молодь, де знання своїх прав, уміння їх реалізувати та захистити, виконання своїх обов'язків є нормою для кожного громадянина. Дана програма здійснюється за участю молоді на основі методів посібника «Компас», тобто такі заходи активізують можливості кожного учасника, адже ігрова форма якнайкраще сприяє здобуттю та головне закріпленню основних знань у галузі прав людини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азаров О. Я. Права людини. Новий погляд / О. Я. Азаров. – М. : Радуга, 1995. – 196 с.
2. Баранов П. А. Деякі підходи до проектування навчальних програм з суспільствознавства / П. А. Баранов // Соціологія в школі. – К. : АЛД, 1997. – 124 с.
3. Боголюбов Л. М. Проблема інтегративного та диференційованого курсів суспільствознавства в освітній школі / Л. М. Боголюбов // Викладання історії і суспільствознавства в школі. – 2004. – № 3. – С. 22–25.
4. Боголюбова Л. Н. Людина і суспільство / Л. Н. Боголюбова. – М. : Просвещение, 2004. – 162 с.
5. Брандер П. А. «КОМПАС» : посіб. [з освіти в галузі прав людини за участі молоді] / П. Брандер, Н. Гані, А. Нікітіна [та ін.]. – К. : Либідь, 2012. – 210 с.
6. Воскресенська Н. А. Громадянська освіта / Н. А. Воскресенська, І. В. Фрумїна. – М. : АПК і ПРО, 2000. – 87 с.
7. Голосніченко К. П. Правосвідомість і правова культура у розбудові української держави / К. П. Голосніченко // Право України. – 2005. – № 4. – С. 24–25.
8. Горбунова Л. В. Роль правової освіти в утвердженні верховенства права / Л. В. Горбунова // Право України. – 2006. – № 4. – С. 26–30.
9. Гуманістичні цінності європейських цивілізацій і проблеми сучасного світу : [зб. наук. праць] / Т. Кліновська [та ін.]. – К. : СПб., 1999. – 566 с.
10. Еліасберг Н. І. Петербурзька модель цивільно-правової освіти / Н. І. Еліасберг // Право в школі. – 2004. – № 3. – С. 32–35.

11. Енциклопедія прав людини :соціально-педагогічний аспект [колективна монографія] / кол. авт., за заг. ред. проф. Н. А. Сейко ; відп. ред. Н. П. Павлик. – Житомир :Видавництво «Волинь», 2014. – 220 с.
12. Загальна декларація прав людини. Прийнята та проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї з 10 грудня 1948 р. // Міжнародні акти про права людини. Збірник документів. – М. : ИНФРА, 2000. – 784 с.
13. Загальна теорія держави і права / упоряд. та голов. ред. В. В. Копейчикова. – К. :ЮрінкомІнтер, 2002. – 485 с.
14. Захарченко П. П. Історія держави і права України / П. П. Захарченко. – К. :Знання, 2004. – 368 с.
15. Козулін А. І. Політика і право для кожного з нас / А. І. Козулін. – Єкатеринбург : Журавель, 1995. – 135 с.
16. Колодій А. М. Права людини і громадянина в Україні / А. М. Колодій. – К. : Думка, 2003. – 336 с.
17. Концепція освітньої галузі «Суспільствознавство» : історія, суспільствознавство, географія, економіка : [антологія] / упоряд. П. Я. Шевченко. – К. :Задум, 2005. – 119 с.
18. Кутиркін А. Б. Шляхи розвитку теорії та практики правового виховання населення України / А. Б. Кутиркін // Право України. – 2008. – № 3. – С. 122–125.
19. Леднев В. С. Содержание образования: сущность, перспективы / В. С. Леднев. – М. : Высшая школа, 1991. – 135 с.
20. Лисенков С. Л. Теорія держави і права / С. Л. Лисенков – К. :ЮрінкомІнтер, 2005. – 448 с.
21. Лисогор В. А. Правова культура як елемент механізму реалізації прав і свобод громадян / В. А. Лисогор // Підприємництво, господарство і право. – 2009. – № 5. – С. 19–23.
22. Лисюк М. О. Концептуальні засади. Програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища на 2006-2010 роки / М. О. Лисюк // Інформаційний бюлетень з охорони праці. – 2005. – № 1. – С. 29–40.

23. Лукашевич Н. П. Социология образования :консп. лекц. / Н. Лукашевич, В. Солодов. – К. : МАУП, 1997. – 232 с.
24. Макаренко Л. О. До проблеми формування правової культури в Україні / Л. О. Макаренко // Віче. – 2007. – № 18. – С. 52–53.
25. Макушев В. П. Правова та громадянська культура як різновид соціокультурних факторів з формування системи тримувачів і протидія побудови громадянського суспільства / В. П. Макушев // Право і суспільство. – 2009. – № 3. – С. 8–16.
26. Міжнародні документи з прав людини :зб. норм. док. / упоряд. та голов. ред. Р. Д. Мішина. – К. : СПб, 1997. – 123 с.
27. Нечаев В. Я. Социология образования / В. Я Нечаев. – М. : АСТ Астрель, 1997. – 72 с.
28. Нікітіна А. Ф. «Право і політика» :9 кл. / А. Ф. Нікітіна. – М. : Новая школа, 2002. – 232 с.
29. Освіта на сучасному етапі : становище і тенденції розвитку : [антологія] / упоряд., ст., пер. і прим. Н. М. Вільський. – М. : Острів, 1986. – 110 с.
30. Павловський М. А. Суспільство та економіка перехідного періоду : Шлях України / М. А. Павловський – К. : Техніка, 1997. – 152 с.
31. Панарін А. С. Введення в політологію / А. С. Панарін – М. : Система знань, 1994. – 246 с.
32. Певцова Є. А. Формування правової активності суб'єктів освітнього права / Є. А. Певцова // Викладання історії і суспільствознавства в школі. – 2003. – №8. – С. 16–18.
33. Погорілко В. В. Права та свободи людини та громадянина в Україні / В. В. Погорілко, В. В. Головчко, М. І. Сірий. – К. : Освіта, 1997. – 200 с.
34. Поливанова К. Н. Концепція структури та змісту правової освіти в школі / К. Н. Поливанова // Право в школі. – 2003. – №2. – С. 15–18.
35. Поліванова К. Н. Програма «Правова освіта» / К. Н. Поліванова, Б. І. Хасан, В. В. Спаська // Право в школі. – 2002. – №4. – С. 10–14.

36. Поляков С. А. Цивільно-правова освіта: регіональний досвід / С. А. Поляков // Право в школі. – 2005. – № 4. – С. 24–26.
37. Правова система Європейського Союзу – роль і значення охорони праці. Зближення нормативної бази з охорони праці та безпеки / Бригіта Мелін, Ханс Мет. – М. : Європейське Співтовариство, 2006. – 140 с.
38. Розин В. М. Філософія образования : предмет, концепция, основные темы и направления изучения / В. М. Розин. – М. : Логос, 1996. – 143 с.
39. Романенко М. І. Освіта як об'єкт соціально-філософського аналізу / М. І. Романенко. – Дніпропетровськ : Промінь, 1998. – 132 с.
40. Рурінкевіч В. Б. Функції системи охорони праці в країнах-учасниць Європейського союзу з огляду на входження до нього України / В. Б. Рурінкевіч, В. В. Захаров // Інформаційний бюлетень з охорони праці. – 2005. – № 4. – С. 20–24.
41. Рынок труда и социальная политика в Центральной и Восточной Европе. Переходный период и дальнейшее развитие / [авт. тексту О. Грінс]. – М. : ИКЦ «ДИС», 1997. – 496 с.
42. Скакун О. Ф. Теорія держави і права / О. Ф. Скакун. – Х. : Консул, 2001. – 656 с.
43. Снігур І. Й. Правова культура в контексті реалізації прав громадян на участь у здійсненні державної влади / І. Й. Снігур // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України. – 2005. – № 3. – С. 55–65.
44. Соболева О. Б. Використання особистого досвіду учнів при вивченні суспільствознавства / О. Б. Соболева // Викладання історії і суспільствознавства в школі. – 2003. – № 10. – С. 34–38.
45. Спеціальні та галузеві соціології / [за ред. В. Є. Пилипенка]. – К. : Вища освіта, 2003. – 120 с.
46. Суботін В. М. Теорія держави і права / В. М. Суботін. – К. : Знання, 2005. – 327 с.

47. Терещенко Ю. І. Філософія освіти та пошуки морально-етичного виховання / Ю. І. Терещенко // Шлях освіти. – 2002. – №3. – С.11–15.
48. Федеральний компонент державного стандарту загальної освіти : зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. І. М. Соміна. – К. : Либідь, 2004. – 98 с.
49. Федерарова В. М. Федеральний компонент Державного стандарту основної загальної освіти. Освітня галузь «Суспільствознавство» / В. М. Федерарова // Викладання суспільствознавства в школі. – 2005. – №3. – С. 56–62.
50. Федорович Н. А. Правовведення / Н. А. Федорович. – М. : Відкритий світ, 1997. – 115 с.
51. Филиппов Ф. Р. Социология образования / Ф. Р. Филиппов. – М. : Образование, 1990. – 330 с.
52. Филиппова Р. С. Философия образования : состояние, проблемы и перспективы / Р. С. Филиппова // Вопросы философии. – 1995. – №11. – С. 23–35.
53. Філіпенко А. С. Економічні стратегії України : дискусія інтелектуалів / А. С. Філіпенко, В. П. Рєзнікова, Ю. Д. Сивашов. – К. : Либідь, 1998. – 272 с.
54. Юдовським А. Я. Еволюція права в державах Європи та Америки / А. Я. Юдовська. – К. : СПБ. Спеціальна література, 1996. – 162 с.
55. Laughlin M. On the meaning of «applied philosophy» / M. Laughlin // Philos. Inquiri. – Thessaloniki, 2000. – Vol. 22, №3. – P. 17–37.
56. Bird B. Talking with Patients, 2nd Ed. Philadelphia: J. B. Lippincott Company, 1973.
57. Kociunas R. Asmenybestyrimopaslatyspsihosomatinejemedicinoje // Psichologija, 1985. Nr. 4. P. 117-132.
58. [Офіційний веб-сайт «Національної стратегії в сфері прав людини» / Міністерство юстиції України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hrstrategy.com.ua>. – Назва з екрана.]

